

Vad är målet med idrotten?

2004-11-15 / Krönika GFIF:s hemsida

Vi befinner oss i en årstid av sammanfattning och planering. Samtidigt som vi färdigställer statistik och gör bokslut, slipar vi på våra framtidsplaner och visioner. Om man som jag arbetar heltid med idrott, översköljs man i höstmörkret av rekord&statistik, budgetar och miljoner kors och tvärs, och allehanda drömmar om expansion och förväntade medaljer.

Men så händer något som får dig att stanna upp och ställa frågan: Varför håller vi på? Vad är syftet med idrotten? Är OS-medaljer allt det handlar om?

När vi stod cirka 300 personer, de allra flesta medlemmar i min egen idrottsförening, på en frostig gräsmatta utanför vår klubbstuga och sörjde en av våra största idrottsmän så gjorde sig frågan närmast fysiskt smärtsamt påmind.

"För oss som hade förmånen att känna Mikael, kommer bragderna och prestationerna snart förblekna. Kvar finns kamratskapet, omsorgen och kärleken." Orden som kyrkoherde Lennart Widing sade har dröjt sig kvar.

Hur mycket är ett OS-guld värt? I Mikael Ljungbergs fall inte speciellt mycket.

Den hjälpte honom inte att få frid i en plågad själ. För honom hade det varit oändligt mycket viktigare att finna ro och harmoni i vardagen. Han sa ofta efter OS-triumfen att hans enda mål var att bli en vanlig Svensson. Därmed inte sagt att Mikael inte fick ut mycket positivt av idrotten, det är jag tvärtom övertygad om att han fick. Så mycket att det blev ett tomrum så stort att det var svårt att fylla när karriären tog slut.

Inom idrotten är vi ofta otydliga när det gäller att förklara syftet med vår verksamhet. Givetvis finns det många olika syften men vi måste rangordna dem på ett sätt som inte kan misstolkas. Visst är det fantastiskt roligt när guldmedaljerna vinnas, när rekorden slås och vi drar in nya miljoner till vår verksamhet men det är inte det viktigaste!

För varje liten nybörjare som kommer till vår idrott har vi ett ansvar.

Kamratskap är nyckelordet i alla föreningar oavsett om vi talar lagidrotter eller det som vi lite felaktigt kallar individuella idrotter. Vägen till kamratskap går via respekt för, och omsorg om varandra. Och det är inte alltid självklarheter, värderingar som man fått med sig från hem- och skolmiljö.

Vi idrottsledare och tränare har ett större ansvar för ungdomars utveckling än vad vi kanske alltid inser. Idrotten handlar om att sätta upp mål och lära sig jobba för dem. Om det handlar om en OS-seger eller att kvala till Götalands mästerskapen är inte det viktigaste. Att klara av sina målsättningar, ja även att lära dig hantera misslyckanden, stärker dig som människa.

Ungdomsträning stärker inte bara muskler och sensor. Det bygger också självförtroende, medmänsklighet och självkänsla. Att förverkliga sina drömmar är en vacker fras som vi gärna svänger oss med. Och visst, låt gå för det, bara de små drömmarna också duger.

Men vi använder ofta tvivelaktiga uttryck som **"Det är bara segern som räknas"** eller **"Seger till varje pris"**. Om bara segern räknas, betyder det att alla andra är förlorare och det stämmer ju inte! Du kan komma sist i en tävling och ändå ha gjort en förnämlig prestation, kanske satt ett nytt personbästa. Och seger till varje pris, innebär ju i förlängningen att man också kan överväga att dopa sig? Det finns alltid ett pris som är för högt att betala för en seger!

Vi måste se upp med de här budskapen. Klimatet har kallnat och hårdnat i vårt samhälle de senaste årtiondena. Det är en oerhörd fixering vid **SEGRAREN**, och motsvarande förnedring av alla de andra, **FÖRLORARNA**. Se bara på alla vidriga TV-program i Robinsons fotspår. Vad säger det om oss som människor att många av de mest populära programmen i TV går ut på att konspirera och rösta ut varandra, en efter en?

Media har en stor roll i detta. Läser vi sportsidorna, så är det nästan uteslutande den extrema elitaspekten som belyses. Den ytterligt marginella kommersiella delen av idrotten får oproportionerligt stor del av utrymmet.

Man hyllar KAXIGHETEN, älskar att skapa den dubbla effekten man får av (ofta ogrundade) löften om stordåd och det därpå följande misslyckandet (eller möjligen succén, bägge skapar fina rubriker). Lågmäldhet, ödmjukhet och respekt för motståndaren är inte lika populära kvaliteter nuförtiden.

I sådana tider är det än viktigare att vi betonar de mjuka värdena i idrottsrörelsen. Att vi kämpar emot den utslagning som tilltar runt omkring oss.

Olika generationers kulstötare!

Myggen Uddebom och Magnus Lohse flinar upp sig för fotografen

Jag är den förste att inse OS-guldens värde för svensk friidrott, inte minst för att vi fått fantastiskt fina förebilder för kommande generationer. Men samtidigt som allt fler barn söker sig till vår idrott, så är det allt färre som finns kvar i tävlingsverksamheten efter 20 års ålder. Resultatfixeringen är högre och budskapet är tydligt: Är du inte bra nog skall du inte hålla på efter tonåren! Det här måste vi göra något åt! Vi behöver fler "dåliga" seniorfriidrottare i svensk friidrott. Det enda riktigt legitima skälet att hålla på med idrott är att det är kul, varför då lägga av i förtid?

"Gärna en medalj, men först en rejäl pension" är en gammal bekant politisk slogan. Med en lätt travestering kunde vi kanske säga **"Gärna en guldmedalj men först kamratskap, omsorg och glädje"**. Ta fasta på Carolina Klüfts ord. Hon betonar alltid dels sin träningsgrupps betydelse, dels att hon måste ha kul när hon idrottar.

När karriären är över, lägger man undan sina medaljer i en gammal låda. Rekorden slås och tidningsurklippen bleknar. Men sina idrottskamrater har man ofta kvar livet ut, åtminstone någon eller några. Och jag vet att många, många som stod på gräsmattan utanför ÖIS-gården i fredags plågades av samvetet. Varför kunde vi inte hjälpa en klubbkamrat i nöd, varför förstod vi inte hur illa det var ställt?

Kanske kan vi ändå lära oss något. Kanske kan vi lägga lite mer tonvikt på de tunga kvaliteterna i vår verksamhet. De som inte mäts i sekunder, centimeter, medaljer eller kronor.

Per Crona